

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI İLE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: G-8 ÜLKELERİ VE TÜRKİYE ÜZERİNE BİR İNCELEME

İlhan EROĞLU* - Sevda BERİGEL**

Öz

Son zamanlarda literatürde ekonomik büyümenin önemli bir belirleyicisi olarak ekonomik özgürlükler ve demokrasi önemli bir yere sahiptir. Kurumsal yapı içinde yer alan fikri mülkiyet haklarının hukuki teminat altına alınması iktisadi büyümeye önemli katkı verdiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada fikri mülkiyet hakları korumasının iktisadi büyümeye etkisi G-8 ülkeleri ve Türkiye ölçeğinde araştırılmıştır. Çalışmada panel veri analizi kullanılmış ve yapılan analiz sonucunda mevcut veri seti için uygun olduğu tespit edilen tesadüfi etkiler modeli kullanılmıştır. Model, varsayımdan sapmalara karşı geliştirilen Driscoll-Kraay dirençli standart tahmincisiyle tahmin edilmiştir. Analiz sonucunda ele alınan ülkelerin tamamında fikri mülkiyet hakları korumasının ekonomik büyümeyi pozitif etkilediği sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fikri Mülkiyet Hakları, Ekonomik Büyüme, Kurumsal Yapı.

The Relationship Between Intellectual Property And Economic Growth: A Study On G-8 Countries And Türkiye

Abstract

Recently, economic freedoms and democracy have an important place in the literature as an important determinant of economic growth. It is thought that the legal guarantee of intellectual property rights within the institutional

Geliş Tarihi: 24 Haziran 2022 - Kabul Tarihi: 13 Ağustos 2022.

Atf Bilgisi: İlhan Eroğlu - Sevda Berigel "Fikri Mülkiyet Hakları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: G-8 Ülkeleri ve Türkiye Üzerine Bir İnceleme" *Türk Dünyası Araştırmaları*, Cilt: 131, Sayı: 259, İstanbul 2022, s. 339-356, doi: 10.55773/tda.1135345

* Prof. Dr. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, ilhan.eroğlu@gop.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4711-1165.

** Doktora Öğrencisi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Bölümü, sevdacaki2002@hotmail.com., ORCID ID: 0000-0002-8573-5369.

structure makes a significant contribution to economic growth. In this study, the effect of intellectual property rights protection on economic growth was investigated on the scale of G-8 countries and Türkiye. In the study, panel data analysis was used and as a result of the analyzes, it was found that the random effects model was suitable for the dataset. The model was estimated by the Driscoll-Kraay robust standard estimator developed against deviations from the assumption. As a result of the analysis, it was concluded that intellectual property rights protection positively affects economic growth in all the examined countries.

Keywords: Intellectual Property Rights, Economic Growth, Institutional Structure.

Giriş

İktisadi büyüme konusu tüm ülkelerin temel ekonomik hedeflerindedir. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler bu hedefe yönelik politikalar geliştirmekte ve uygulamaktadır. Ekonomik büyüme konusuna iktisat ekollerinin her biri farklı açılardan yaklaşmışlardır. Bu durum ekonomik büyümeyi etkileyen unsurlarda ve buna yönelik varsayımlarda değişikliğe neden olmuştur.

Ekonomik büyüme başlarda yalnızca üretim düzeyindeki artış olarak nitelenmekte ve ölçülmesinde ekonomik göstergeler kullanılırken; zamanla - küreselleşmenin de etkisiyle - sadece iktisadi göstergelerle elde edilmiş sonuçlar hem ekonomik büyümeyi sağlıklı şekilde yansıtmamaya hem de ülkeler arasındaki ekonomik performans farklılıklarını açıklamaya yetmemeye başlamıştır.¹ Bunun üzerine ekonomik göstergelere kurumsal yapı, demokrasi gibi iktisadi olmayan unsurlar da eklenmeye başlanmıştır.² North, ekonomik performansı şekillendiren üç ana etmeni şu şekilde sıralamıştır: demografik yapı (kişilerin üretimini etkilemesi açısından), teknoloji düzeyi (bireyin üretim faktörlerini kullanma becerisi açısından) ve kurumsal çerçeve (oyunun kuralları açısından)³.

Her ülkenin kurumları ve kurumsal yapıları kendine özgüdür ve ekonomik büyüme üzerinde önemli bir role sahiptir. Ülkelerin kurumsal yapılarının farklılığı, uygulanan politikaların her ülkede aynı sonucu göstermemesini açıklamaktadır. Kurumsal yapı içinde yer alan mülkiyet hakları, ekonomik performansı önemli ölçüde etkilemesi bakımından pek çok çalışmaya konu olmuştur. Çalışmaların sonunda varılan genel düşünce, mülkiyet haklarının ekonomik büyümeyi, ele alınan ülkenin sahip olduğu fiziki ve beşeri sermayeyle birlikte etkilediği ve gelişmiş mülkiyet haklarına sahip ülkelerin daha yüksek ekonomik performans sergilediği yönündedir.⁴

¹ Douglass North, *Kurumlar, Kurumsal Değişim ve Ekonomik Performans*, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2010, s.19.

² Doğan Bakırtaş, "Kurumlar, Vergi Kültürü ve Ekonomik Büyüme", *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, 2016, s. 67-87.

³ North, *a.g.e.*, İstanbul, 2010.

⁴ Ahmet Yılmaz Ata, Ahmet Şahbaz, "Mülkiyet Hakları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: AB Ülkeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme", *Sosyoekonomi Dergisi*, Sayı 20, 2013-2, s. 166-168.

Mülkiyet haklarının bir bileşeni olan fikri mülkiyet hakları (FMH) ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi G-8 ülkeleri (Almanya, İtalya, Fransa, ABD, Kanada, Rusya, Japonya ve İngiltere) ve Türkiye özelinde araştıran bu çalışmada ilk olarak mülkiyet hakları kavramına ve bu kavramın ölçülmesine değinilecektir. Daha sonra konuyla ilgili literatür incelenecek ve ardından fikri mülkiyet haklarının ekonomik büyüme üzerindeki etkisi ampirik olarak test edilecektir. Bunun için ele alınan ülkelerin 2007-2020 yıllarına ait verileri Driscoll-Kraay dirençli standart tahminciyle tahmin edilecektir. Son olarak sonuç ve değerlendirmeye yer verilecektir.

1- Mülkiyet Hakları Kavramı ve Mülkiyet Haklarının Ölçülmesi

Hak, hukukun temel kavramlarından biridir. Hukuk kelimesi “hak” kelimesinden türemiş ve “hak” kelimesinin çoğulunu ifade etmektedir. Kısaca hak, kişilere yasaca tanınan menfaat, ayrıcalık anlamına gelmektedir.⁵

Mülkiyet kavramı, Arapça “mülk” kelimesinden türemiştir ve kişi ile her türlü eşya ve meta arasındaki sahiplik ilişkisini belirtmektedir.⁶ Mülkiyet kavramı, gelişen ve değişen bir yapıya sahip olduğu için mülkiyet hakkının kapsamı, niteliği, sınırlandırma amaçları ve koşulları yönünden üzerinde uzlaşılan net bir tanım yoktur.⁷

Mülkiyet hakları, kişilerin kıt kaynakları optimum şekilde kullanabilmesi adına yapılmış düzenlemelerdir ve bireylere kaynakları kullanma (usus), semeresinden istifade etme (fraktus), kaynak üzerinde tasarrufla bulunma (abusus) ve son olarak ilgili malı saldırılara karşı korumahakkı tanır.⁸ Mülkiyet kavramı kabaca değerli kağıtlar, mevduatlar gibi varlıkları içeren finansal mülkiyet; bina, toprak, her türlü teçhizat ve makine gibi varlıkları içeren fiziki mülkiyet ve icatlar, patent, sanat eserleri, yazılı eserler gibi varlıkları içeren fikri mülkiyet olarak üç ana kola ayrılır.⁹ Mülkiyet haklarının ölçülmesi, gerekli verilerin toplanmasındaki güçlük nedeniyle zordur. Bugün mülkiyet haklarının seviyesini belirlemek için kullanılan ana yöntem anket verileridir. Fraser Enstitüsü (Fraser Institute) tarafından ilki 1996 yılında yayımlanan Dünya Ekonomik Özgürlük Raporu'nda yer alan “Ekonomik Özgürlük Endeksi” (Economic Freedom Index) mülkiyet haklarının ölçülmesinde yararlanılan kaynaklardan biridir. Ayrıca Mülkiyet Hakları İttifakı (Property Rights Alliance) katkılarıyla hazırlanan ve ilki 2007 yılında yayımlanan Uluslararası Mülkiyet Hakları Endeksi (International Property Rights Index-IPRI) bu konuda bir

⁵ Kemal Gözler, *Hukukun Temel Kavramları*, Ekin Kitapevi, Bursa 2008.

⁶ Kürşat Akça, “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı*, Cilt 1, 2015, s. 543-596.

⁷ Suat Şimşek, “Mülkiyet Hakkının Kapsamı, Sınırlandırma Karşılaştırmalı Bir Analiz Nedenleri ve Şartları Açısından 1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, *TBB Dergisi* (91), 2010.

⁸ Özge Kama, “Yeni Kurumsal İktisat Okulunun Temelleri”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* Cilt 13, Sayı 2, 2011, s. 183-204; Rabia Nur Kartal, “Türkiye’de Mülkiyet Hakkı ve İhlalleri: Varlık Vergisi Örneği”. *Liberal Düşünce Dergisi*, Sayı 105, Yıl 27, 2022, s. 181-200.

⁹ Meral Uzun, “Mülkiyet Hakları ve Ekonomik Gelişme”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 23, Sayı 1, 2009, s. 291-308.

diğer önemli kaynaktır. Söz konusu endeks fikri mülkiyet haklarının korunma düzeyini göstermekte ve ülkeleri, siyasi / hukuki mülkiyet hakları, maddi mülkiyet hakları ve fikri, mülkiyet hakları olarak üç kategoriye ayırmaktadır. IPRI 0 ile 10 arasında bir değer almaktadır. 0 değeri, mülkiyet hakları korunmasında en düşük, 10 ise en yüksek seviyeyi yansıtmaktadır.¹⁰

Tablo: 1 IPRI'nın Bileşenleri

Yasal ve Siyasi Ortam
- Yargı Bağımsızlığı - Siyasi İstikrar - Rüşvet - Mahkemelere olan güven
Fiziki Mülkiyet Hakları (PPR)
- Fiziksel Mülkiyet Haklarının Korunması • Tapulaştırma • Kredilere Erişim
Fikri Mülkiyet Hakları (IPR)
Fikri Mülkiyet Haklarının Korunması • Patent Koruması • Telif Hakkı Korsanlığı

Kaynak: International Property Rights Index Report (IPRI), 2010: 23.

2- Literatür

Sakakibara ve Branstetter (1999); çalışmalarında Japonya'da 1988 yılında yürürlüğe giren 'Japonya Patent Yasası Reformu'nun Japonya'daki firmalara olan etkisini araştırmışlardır. Bu amaçla 1980-1994 yılların arasında farklı sanayi kollarında faaliyet gösteren 307 Japon firmasını incelemişlerdir. Yatay kesit analizinin kullanıldığı çalışmanın sonucunda "Japonya Patent Reformu"nun ele alınan firmaların AR-GE yatırımlarına etkisi düşük seviyede gerçekleşmiştir.¹¹

Powell (2002); ekonomik özgürlük endeksi, kişi başına düşen gelir ve insani gelişmişlik endeksi verilerini karşılaştırarak hazırladığı çalışmasında mülkiyet hakları korumasının ve ekonomik özgürlüklerin refah üzerine etkisini araştırmıştır. Ele aldığı ülkeler üzerindeki analizinin sonucunda ekonomik özgürlük seviyesi ve mülkiyet hakları koruması daha yüksek seviyelere sahip ülkelerde refah seviyesinin, daha düşük ekonomik özgürlüklere ve mülkiyet hakları korumasına sahip ülkelerdeki refah seviyesine göre daha yüksek olduğunu saptamıştır.¹²

¹⁰ IPRI International Property Rights Index Report 2010, *Property Rights Alliance*.

¹¹ Mariko Sakakibara; Lee Branstetter, "Do Stronger Patents Induce More Innovation? Evidence From The 1988 Japanese Patent Law Reform", *NBER Working Paper Series*, 1999, No. 7066.

¹² Benjamin Powell, Private Property Rights, Economic Freedom, and Well Being. Mercatus Center, *George Mason University Working Paper 19*, 2002, p. 1-17.

Léger (2005); çalışmasında fikri mülkiyet hakları korumasının teknolojik gelişmeleri olumlu yönde etkilediği şeklindeki savını ispatlamak için Meksika’da 1990-1999 yılları arasında toplam 25 mısır üreticisiyle görüşüp istatistiksel veriler elde etmiştir. Çalışmanın sonunda fikri mülkiyet hakları korumasının mısır sanayiinde teknolojik gelişmelere herhangi bir etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yazara göre sonucun olumsuz çıkmasının nedeni, fikri mülkiyet hakları korumasını gerçekleştiren kurumların yeterince gelişmemiş olmasıdır.¹³

Park (2005); FMH korumasının AR-GE birikim düzeyine ve üretimdeki teknolojik verimliliğe olan etkisini araştırdığı çalışmasında iki ayrı veri seti kullanmıştır. 1980-1995 yılları arasındaki dönemin yatay kesit analizine tabii tutulduğu çalışmanın ilk veri setinde 41 ülke incelenmiştir. İncelenen endüstrilere ait ortalama verilerin kullanıldığı ilk analizde FHM’nin dolaylı yoldan verimlilik artışına ve ekonomik büyümeye katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. 21 ülkenin ele alındığı ikinci veri setinde ise sanayiler arasındaki farklılıklar analize dahil edilmiştir. Bu analizin sonucunda ise FHM’nin verimlilik artışına doğrudan, AR-GE yatırımlarını teşvik etmesi sebebiyle de dolaylı yoldan olumlu etki yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Netice itibarıyla çalışmaya göre, FHM ekonomik büyüme ve verimlilik artışı üzerinde olumlu etkiye sahiptir.¹⁴

Murray ve Stern (2007); 1997-1999 yılları arasında yayımlanan toplam 169 patent sahibi akademik yayını inceledikleri çalışmalarında FHM’nin bilimsel bilgi üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Araştırmalarının sonucunda FHM’nin korunmasının bilimsel araştırmaların yayılım hızını düşürdüğü, bilginin patent kanalıyla aktarımının engellenmesinin gelecekte elde edilecek ve yayılacak bilgilere olumsuz etki yaptığı belirtilmiştir.¹⁵

Janjua and Samad (2007); çalışmasında gelişmekte olan 10 ülkeye ait 1960-2005 dönemine ait verileri panel veri yöntemiyle analiz etmiştir. Bu analizin amacı FHM’nin iktisadi büyüme üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışmanın sonunda FHM’nin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin iktisadi büyümeleri üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı belirtilmiştir. Buna sebep olarak ise ele alınan ülkelerin gerek altyapı gerekse iktisadi seviyelerinin analizden beklenen sonucu verecek yeterliliğe sahip olmayışı gösterilmiştir. Gelişmekte olan ülkelerde güçlü FMH’nin ülkeye fayda sağlamak yerine zarar vereceği; enflasyonun ve işsizliğin artması gibi makroekonomik göstergelerinde bozulmamalara neden olabileceği belirtilmiştir.¹⁶

¹³ Andréanne Léger, “Intellectual Property Rights in Mexico: Do They Play a Role?”, *World Development*, Vol. 33, No.11, 2005, p. 1865-1879.

¹⁴ Walter G. Park, “Do Intellectual Property Rights Stimulate R&D and Productivity Growth? Evidence from Cross-National and Manufacturing Industry Data, (in) Intellectual Property Rights and Innovation in the Knowledge Based Economy”. Ed by Jon Putnam, Calgary, *University of Calgary Press*, 2005, Part. 9, p.1-50.

¹⁵ Fiona Murray; Scott Stern, “Do Formal Intellectual Property Rights Hinder the Free Flow of Scientific Knowledge? An Empirical Test of the Anti-Commons Hypothesis”, *Journal of Economic Behavior & Organization*, 63, 2007, pp. 648-687.

¹⁶ Pervez Janjua; Samad Ghulam, “Intellectual Property Rights and Economic Growth: The Case of Middle Income Developing Countries”. *The Pakistan Development Review*, 46, 2007, 711-722.

Qian (2007); çalışmasında patent korumasının ilaç sanayiindeki AR-GE harcamaları ve yenilikleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Bunun için 26 ülkeye ait 1978-2002 dönemi verileriyle bir analiz gerçekleştirmiştir. Analizin sonunda bir grup ülkede patent koruması kanunları ülke içi yeniliği uyarmanın; ekonomik özgürlüklerin, eğitimin ve gelir düzeyinin yüksek olduğu gelişmiş ülkelerde patent koruma kanunlarının yerli inovasyonu etkilediği görülmüştür. Bu sonuç bize, patentlerin yenilikler üzerinde etki edebilmesinin ülkelerin gelişmişlik seviyesine bağlı olduğunu göstermektedir. Yazar çalışmasının sonunda FHM ile yenilikler arasında "ters U" ilişkisinin olduğunu bu sebeple FHM korumasının artırılmasının yenilikleri azaltabileceğini belirtmiştir.¹⁷

Hu ve Png (2009); çalışmalarında FMH'nin teknolojik yenilik ve iktisadi büyüme üzerindeki etkisini araştırmışlardır. 72 ülkedeki 54 imalat endüstrisinin incelendiği çalışmada 1981-2000 dönemi panel veri yöntemiyle analize tabii tutulmuştur. Analiz sonunda patent yoğun sanayilerde FHM'nin iktisadi büyümeyi olumlu etkilediği ortaya çıkmıştır. Yazarlara göre bu olumlu etki gelişmiş ülkelerde daha üst seviyededir. Ayrıca patentlerin verimlilik ve faktör birikimi üzerinde de iyileştirici bir etkiye sahip olduğu belirtilmiştir.¹⁸

Yueh (2009); 1991-2003 yılları arasında Poission regresyon yöntemiyle analiz ettiği çalışmasında FMH'nin Çin'in ekonomik büyümesi üzerine etkisini araştırmıştır. Yazar eserinde, FMH korunmasına ilişkin çalışmaların ve teknolojik yeniliklerin iktisadi büyümeyi nasıl etkilediğine odaklanmıştır. Çalışmanın sonunda hem Çin'in iktisadi büyümesini hem de inovasyon hızını artıran etmenin AR-GE yatırımları olduğu belirtilmiştir.¹⁹

Adams (2009); 73 gelişmekte olan ülkeyi ele aldığı çalışmasında FHM'nin iktisadi büyüme üzerindeki etkisini araştırmıştır. Bu amaçla 1985-2003 arasındaki verileri SUR metoduyla analiz etmiştir. Analizin sonunda güçlü FHM ele alınan ülkelerdeki iktisadi büyümeyi negatif etkilemiştir. Buna sebep olarak ise; incelenen ülkelerdeki yeniliklerin daha çok taklide dayalı olması yani özgün olmaması gösterilmiştir. Bu durum FHM koruması güçlü ülkelerin yerli firmaların/üreticilerin maliyetlerini artırmasına neden olmaktadır.²⁰

Bessen ve Maskin (2009); FHM korumalarının etkisini irdeledikleri çalışmalarında dinamik ve statik olmak üzere iki ayrı model kullanmışlardır. Statik model sonunda imitasyon varlığının icat üzerine olan çalışmalara olumsuz etki yaptığını bunun için de patentin imitasyonu engelleyerek mucitlerin çalış-

¹⁷ Yi Qian, "Do National Patent Laws Stimulate Domestic Innovation in a Global Patenting Environment? A Cross Country Analysis of Pharmaceutical Patent Protection, 1978-2002", *Review of Economics and Statistics*, 2007, Vol. 89, No. 3.

¹⁸ Albert G. Guangzhou Hu; Ivan P. L. Png., "Patent Rights and Economic Growth: Cross-Country Evidence". *CELS 2009 4th Annual Conference on Empirical Legal Studies Paper*, 12 November 2009.

¹⁹ Linda Yueh, "Patent Laws and Innovation in China", *International Review of Law and Economics*, Vol. 29, 2009, p. 304-313.

²⁰ Samuel Adams, "Intellectual Property Rights, Political Risk and Economic Growth In Developing Countries", *Journal of Economics and International Finance*, 1, 2009, pp.127-134.

malarına teşvikte bulunduğu sonucu elde edilmiştir. Dinamik analiz sonunda ise yenilikler ardışık ve tamamlayıcı olarak nitelenmiş ve bunun da hem mucide yarar sağladığı hem de toplumsal iyiliği artırdığı yorumu yapılmıştır. Çalışmanın sonunda imitasyonların her ne kadar statik analizde olumsuz sonuç doğursa da bir bütün olarak yenilikleri olumlu yönde etkilediği, bu sebeple de patent korumasının yeniliklere olumsuz etki yaptığı belirtilmiştir.²¹

Sattar ve Mahmood (2011); 1975-2005 dönemini kapsayan, 11 yüksek, 16 orta ve 11 düşük gelirli olmak üzere toplam 38 ülkeyi ele aldıkları çalışmalarında FHM'nin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Ele alınan ülkelerin mülkiyet hakları indeksinin ve büyüme oranlarının karşılaştırıldığı çalışmanın neticesinde FHM'nin iktisadi büyümeyi olumlu yönde etkilediği fakat etki seviyesinin gelir düzeyi yüksek ülkelerde daha çok olduğu sonucu elde edilmiştir.²²

Ata ve Şahbaz (2013); çalışmalarında mülkiyet haklarının ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmışlardır. 27 Avrupa Birliği üye ülkelerine ait 2010 yılı verilerinin yatay kesit yöntemiyle analiz edildiği çalışma sonunda mülkiyet haklarındaki olumlu ilerleyişin iktisadi büyümeyi artırdığı sonucu elde edilmiştir.²³

Parlak yıldız ve Güvel (2015) çalışmalarında fikri mülkiyet haklarının ar-ge yatırımlarına olan etkilerini G-8 ülkeleri üzerinde incelemişlerdir. Bu amaçla 1970-2005 arası dönemi Görünürde İlişkisiz Regresyon (GİR) yöntemiyle analiz etmiş ve inceledikleri ülkeler için Fikri Mülkiyet Hakları korumasının AR-GE yatırımlarını olumlu etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.²⁴

Swilam (2017); FHM'nin ekonomik büyümeye etkisini araştırdığı çalışmasında Hindistan'ı ele almıştır. 2000-2015 dönemi verilerini panel veri yöntemiyle analiz eden yazar, çalışmasının sonunda FHM korumasının güçlendirilmesinin Hindistan'daki ekonomik büyümeyi kısa dönemde olumlu etkilediğini fakat kalkınmanın gerçekleşebilmesi için FHM korumasının güçlendirilmesinin tek başına yeterli olmayacağı sonucuna ulaşmıştır.²⁵

3- Ekonometrik Analiz

Veri Seti, Model ve Yöntem

Bu çalışmada fikri mülkiyet hakları ile iktisadi büyüme arasındaki ilişki

²¹ James Bessen; Eric Maskin, "Sequential Innovation, Patents, And Imitation" *The Rand Journal of Economics*, 2009, pp. 611-635.

²² Abdul Sattar; Tariq Mahmood, "Intellectual property rights and economic growth: Evidences from high, middle and low income countries". *Pakistan Economic and Social Review*, Vol. 49, No 2, 2011, p. 163-186.

²³ Ahmet Yılmaz Ata; Ahmet Şahbaz, "Mülkiyet Hakları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: AB Ülkeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme", *Sosyoekonomi Dergisi*, Sayı 20, 2013-2.

²⁴ Fatma Merve Parlakyıldız; Enver Alper Güvel, "Fikri Mülkiyet Hakları Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: G8 Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 24, 2015, s. 75-92.

²⁵ Yasmine Swilam, "The Potential Of Intellectual Property Rights For Economic Development a Case Study On India" *Lund University School of Economics and Management*, Master Thesis, June, Sweden 2017.

panel veri analizi yöntemiyle tahmin edilecektir. Araştırmada, iktisadi büyümeyi temsilen G-8 ülkelerinin ve Türkiye'nin 2007-2020 yılları arasındaki kişi başına düşen GSYH (ABD Doları) verileri için Dünya Bankası verilerinden yararlanılmıştır. FHM değişkenini temsil etmesi için Mülkiyet Hakları İttifakı (PRA) tarafından yılda bir kez yayımlanan 'Uluslararası Mülkiyet Hakları Endeksi' kullanılmıştır. Fiziki sermaye değişkenini temsilen, ele alınan ülkelerin brüt sabit sermaye yatırımlarındaki yıllık yüzde değişim kullanılmıştır. Bu değişkene (INVESTMENT) ait verilere OECD kanalıyla ulaşılmıştır. Son olarak AR-GE'ye yapılan harcamaların GSYH içindeki payını yüzde olarak ifade eden RD değişkenine ait verilere yine OECD kanalından erişilmiştir. Bu değişkenlere ait açıklamalar ve ekonomik büyüme üzerindeki beklenen tahmini etkileri Tablo: 2' de yer almaktadır.

Tablo 2: Modelde Kullanılan Değişkenlerin Açıklanması ve Beklenen Etkileri

Değişken	Değişkenin Göstergesi	Değişkenin Kaynağı	Değişkenin Beklenen İşareti
lnGDP	Kişi başına düşen milli gelir	Dünya Bankası	+
IPR	Fikri mülkiyet hakları indeksi	Property Rights Alliance	+
INVESTMENT	Brüt sabit sermaye oluşumundaki yüzde değişim	OECD	+
RD	AR-GE yatırımlarının GSYH içindeki yüzde pay	OECD	+/-

Çalışmanın hipotezlerini;

H_0 = Güçlendirilmiş fikri mülkiyet hakları iktisadi büyümeyi olumsuz yönde etkiler.

H_1 = Güçlendirilmiş fikri mülkiyet hakları iktisadi büyümeyi olumlu yönde etkiler.

Fikri mülkiyet haklarının korunması ile iktisadi büyüme arasındaki ilişkinin test edilmesi için oluşturulan model aşağıdaki gibidir:

$$\ln GDP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 IPR_{it} + \alpha_2 INVESTMENT_{it} + \alpha_3 RD_{it} + \epsilon_{it}$$

Denklemden t döneminde lnGDP, G-8 yerel para birimi bazında yıllık kişi başına düşen GSYH'yi; IPR, FHM endeksini, INVESTMENT yıllık brüt sabit sermaye oluşumundaki yüzde değişimi; RD, AR-GE'ye yapılan harcamaların GSYH içindeki yüzde payını ve ϵ ise hata terimini göstermektedir.

Aşağıda Tablo: 3'te değişkenlere ait gözlem sayısı, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri yer almaktadır. Değişkenlerimize ait verilerde eksiklik olmadığı için dengeli bir panel söz konusudur. G-8 ülkeleri (Kanada, ABD, İtalya, İngiltere, Rusya, Japonya, Almanya ve Fransa) ile Türkiye'ye ait temel istatistik göstergelere ayrı ayrı bakıldığında IPR ve RD değişkeninde Türkiye, ortalamasının altında; INVESTMENT değişkeninde ise

ortalamanın üstünde değerlere sahip olduğu görülmüştür. G-8 ülkeleri ise özellikle RD değişkeninde ortalamanın epey üstünde değerlere sahiptir. Bu gruptaki ülkeler ayrıca ortalamanın üstünde IPR değerleriyle karşımıza çıkmaktadır. INVESTMENT değerleri ise ortalamaya yakın bir değere sahiptir.

Tablo 3: Tahminde Kullanılan Değişkenlere Ait Temel İstatistik Göstergeler

Değişkenler	Gözlem Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
lnGDP	126	10,36962	.5965274	9,052098	11,086430
IPR	126	7.326984	1.375349	3.7	8.8
INVESTMENT	126	21.10476	6.457465	.6	43.7
RD	126	1967.625	943.4541	.794	3450

4- Bulgular

FMH'nin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini incelemeye yönelik oluşturulan modellerin tahminine dair sonuçlar ilgili tablolarda belirtilmiştir. Burada, bağımlı değişken olarak ele aldığımız GSYH'nin, mülkiyet hakları çatısı altında yer alan fikri mülkiyet haklarından etkilenip etkilenmediği incelenmiştir. Aşağıda sırasıyla Tablo 4'te sabit etkiler testi, Tablo 5'te LR testi, Tablo 6'da R-Hausman testi ve Tablo 7'de diagnostik testlere ait sonuçlar yer almaktadır. Son olarak tablo 8'de ise Driscoll-Kraay Standart hatalı sabit etkiler model tahminine ait sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 4: Sabit Etkiler Test Sonucu

Sabit Etkiler F Testi (Birim Boyutu)			
Değişkenler	Katsayı	t istatistiği	p-değeri
Sabit Terim	9.408764	29.99	0.000
IPR	.1141096	2.91	0.004
INVESTMENT	.0057039	3.54	0.001
RD	2.23e-06	0.10	0.919
N	126		
sigma_u	.47181551		
sigma_e	.10173147		
rho	.95557465		
F (8,114)	48.88		
Prob>F	0.0000		

Sabit Etkiler F Testi (Zaman Boyutu)			
Sabit Terim	7.393041	52.02	0.000
IPR	.4243975	23.11	0.000
INVESTMENT	-.0030126	-0.80	0.428
RD	-.0000353	-1.29	0.198
N	126		
sigma_u	.08362367		
sigma_e	.20324635		
rho	.14477491		
F (13,109)	1.35		
Prob>F	0.1967		

Çalışmada kullanılacak tahminciyi bulmaya yönelik olarak sabit etkilerde F testi sırasıyla önce birim boyutu için sonra ise zaman boyutu için gerçekleştirilmiştir. Birim boyutu ile yapılan F testi sonucunda Prob>F değeri 0.0000 olarak bulunmuş ve yokluk hipotezi olan reddedilmiştir. Dolayısıyla modelde birim etki mevcuttur. Zaman boyutu ile yapılan F testi sonucunda ise prob>F değeri 0.1967 olarak bulunmuş ve modelde zaman etkinin olmadığını ileri süren hipotezi kabul edilmiştir. Sonuç olarak sabit etkiler modeli, ele alınan modelde yalnızca birim etkinin olduğunu göstermiştir.

Tablo 5: LR test sonucu

LR Testi (Birim ve Zaman)				
parametreler	Tahmin	std. Hata	(95% güven aralığı)	
sd (R.Birim)	.3576926	.0989616	.207975	.6151896
sd (zaman)	.0486241	.013279	.0284704	.0830444
sd (Residual)	.0892818	.0062444	.0778448	.1023992
chi2 (2)	142.14			
prob>chi2	0.0000			
LR Testi (Zaman)				
sd (zaman)	.0297684	.0379957	.0024395	.363253
sd (Residual)	.2015068	.0135614	.1766054	.2299194
chibar2 (01)	0.18			
prob>chibar2	0.3339			

Tesadüfi etkilerde ise LR testi yapılmıştır. Önce hem birim hem de zaman etki birlikte test edilmiş ve hipotezi reddedilmiştir. Buna göre modelde birim ve/veya zaman etki vardır. Bunu tespit edebilmek için LR testi zaman boyutu için uygulanmıştır. Zaman boyutuyla yapılan LR testi sonucunda hipotezi kabul edilmiştir ve modelde zaman etkinin olmadığı sonucu elde edilmiştir. Buna göre oluşturulan model, tek yönlü birim etkiye sahiptir.

Tablo 6: R-Hausman (Cluster) Test sonucu

R-Hausman Testi			
chi(3)	3.46		
prob>chi2	0.3263		

Seçilecek regresyon modelini belirlemeye yönelik yapılan dirençli Hausman Test sonucuna göre ise % 1 anlamlılık düzeyinde hipotezi kabul edilerek tesadüfi etkiler tahmincisinin tutarlı olduğuna karar verilmiştir. Bu aşamadan sonra varsayımdan sapmalara dair yapılan tüm testler tesadüfi etkilere göre gerçekleştirilmiştir.

Tablo 7: Diagnostik Test Sonuçları

Değişkenler	Gözlem Sayısı	Pr (Skewness)	Pr (Kurtosis)
lnGDP	126	0.0000	0.9168
IPR	126	0.0000	0.3685
INVESTMENT	126	0.8078	0.0007
RD	126	0.1303	0.0581

VIF Kriteri	
RD	1.60
IPR	1.50
INVESTMENT	1.11
Mean VIF	1.40
DW ve LBI Testi	
Durbin-Watson	.81058365
Baltagi-Wu LBI	.99947022
Prob>F	0.0000
Breusch-Pagan LM Test	
chi2(36)	108.723
Pr.	0.0000
Pesaran CD: 5.402	
Pr	0.0000

Modelin normallik sınaması için Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Kurtosis ve Skewness değerleri -1.5 ile +1.5 aralığında olduğunda modelin normal dağılıma uyduğu kabul edilmektedir.²⁶ Modelde yer alan değişkenlerin tamamı kritik aralıkta olduğundan, model normal dağılmaktadır.

Çoklu doğrusal bağlantı sorununun olup olmadığına yönelik VIF değerine bakılmıştır. Bu değer, 0 ile 5 arasında ise modelde çoklu doğrusal bağlantı sorunu olduğu; 5 ile 10 arasında ise modelde orta şiddette çoklu doğrusal bağlantı sorunu olduğu; 10'dan büyük olduğunda ise modelde ciddi bir çoklu doğrusal bağlantı sorunu olduğu söylenmektedir. Bu çalışmada VIF değerleri 0-5 aralığında bulunduğu için modelde çoklu doğrusal bağlantı sorunu mevcut değildir.

Tesadüfi etkilerde değişen varyans olup olmadığını sınamak için Breusch-Pagan Testive otokorelasyonun varlığını sınamak için ise Durbin-Watson ve Baltagi-Wu LBI testleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre modelde hem otokorelasyonun hem de heteroskedasitenin olduğu görülmüştür. Son olarak birimler arası korelasyonun varlığını sınamaya yönelik yapılan Pesaran CD testi (2004), sonucunda hipotezi reddedilmiştir. Buna göre modelde birimler arası korelasyon mevcuttur. Bu durumda tesadüfi etkiler modeli, tüm varsayımdan sapmalara karşı dirençli olan, etkin ve tutarlı tahminler yapan Driscoll-Kraay (1998) model tahmincisiyle tahmin edilmiştir.²⁷ Driscoll-Kraay dirençli standart hatalar yöntemi, yatay kesit bağımlılığını dikkate almasının yanı sıra otokorelasyon ve heteroskedasite sorunlarının varlığında da uygulanmakta ve tutarlı tahmin sonuçları vermektedir.²⁸ Bu tahminin sonucu Tablo 8'de özetlenmiştir.

Tablo 8: Driscoll-Kraay Standart Hatalı Sabit Etkiler Model Tahmini

Bağımlı Değişken: ln GDP			
Değişkenler	Katsayı	t istatistiği	p-değeri
Sabit Terim	7.979775	23.17	0,000
IPR	.2932974	11.97	0,000
INVESTMENT	.0073241	4.60	0,001
RD	.0000439	1.34	0.202
N	126		
wald chi2(3)	378.30		
prob>chi2	0.0000		
overall R-squared	0.8682		

²⁶ Barbara G. Tabachnick and Linda S. Fidell, *Using Multivariate Statistics*, Boston, Pearson, 2013.

²⁷ Ferda Yerdelen Tatoğlu, *İleri Panel Veri Analizi*, Beta Yayınevi, 2018.

²⁸ Sevgi İşbilir, "Türkiye'de Petrol Bazlı Yakıt Fiyatlarının Motor Hacimlerine Göre Binek Araç Talebine Etkisi: Panel Veri Yaklaşımı", Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2014.

Tahmin sonuçlarına RD değişkeni dışındaki tüm değişkenler istatistiksel olarak anlamlı ve beklendiği üzere pozitif katsayıdır. R2 değeri 0.86 olarak tahmin edilmiştir. Bu değer açıklayıcı değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama gücünün yüksek olduğunu ifade etmektedir. Fikri mülkiyet haklarındaki bir değişimin ekonomik büyüme üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde bir etkisinin olduğu, tahmin sonuçları arasındadır. Dolayısıyla fikri mülkiyet haklarındaki gelişmelerin/güçlenmenin ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkileyeceği hipotez doğrulanmıştır. Buna göre IPR'de gerçekleşecek bir puanlık oransal artış / güçlenme ekonomik büyüme üzerinde 0.29 puan oransal bir artışa neden olacaktır. Diğer bir değişken olan INVESTMENT ile ekonomik büyüme arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki söz konusudur. Brüt sabit sermaye oluşumunun GSYH içerisindeki payında bir puanlık oransal bir artış, iktisadi büyümede 0.007 puanlık bir artış sağlamaktadır. Modeldeki bir diğer değişken olan RD ile ekonomik büyüme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. AR-GE harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi inceleyen pek çok çalışma mevcuttur. Bu çalışmaların çoğu AR-GE harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi pozitif bulmakla birlikte literatürde ele alınan bu iki kavram arasında herhangi bir ilişkinin saptanamadığı çalışmalar da mevcuttur. Bunlardan Altın ve Kaya'nın 2009; Ağır ve Utlu'nun 2011; Samimi ve Alerasoul'un, 2009 yılındaki çalışmaları örnek verilebilir. AR-GE harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki üzerine yapmış oldukları çalışmalarda AR-GE harcamalarının iktisadi büyüme üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.²⁹

Sonuç

Küreselleşmenin etki alanını her geçen gün genişletmesiyle birlikte kavramların karşılık geldikleri anlamlar kadar kavramları oluşturan faktörler de değişime uğramıştır. Bunlardan biri de şüphesiz ekonomik büyüme kavramıdır. Uzun yıllar ekonomik büyüme denilince temel üretim faktörleri olan emek, sermaye, toprak ve girişimci akla gelmekteydi. Ekonomi dışı faktörlerin iktisadi büyümeye etkisinin olabileceği göz önünde bulundurulmamıştı. İktisadi büyümenin yalnızca bu faktörlerle sağlıklı bir şekilde ölçülemeyeceği gerçeğinin anlaşılmasıyla birlikte ekonomik büyümenin belirleyicileri arasına ülkelerin hukuki, siyasi, sosyal ve kültürel yapıları da dahil olmuştur.

Bunlardan biri olan mülkiyet hakları, teorik çalışmalarda önemli bir yer edinmiş durumdadır. Mülkiyet haklarının güvence altına alınması, kaynakların optimum şekilde kullanılmasına, ticari ilişkilerdeki güvenin tahsis edilme-

²⁹ Ahmad Jafari Samimi - S. Alireza Alerasoul, "R-D and Economic Growth: New Evidence from Some Developing Countries", *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 3 (4), 2009, s. 3464-3469.

Altın, Onur - Kaya, A. Aysen, "Türkiye'de Ar-Ge Harcamaları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensel İlişkinin Analizi", *Ege Akademik Bakış*, 9 (1), 2009, s. 251-259.

Ağır, Hüseyin - Utlu, Selen, "Ar-Ge Harcamaları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkileri: OECD Ülkeleri Örneği", *Uluslararası 9. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri*, Saraybosna-Bosna Hersek 2011.

sine dolayısıyla belirsizliğin ve işlem maliyetlerinin azaltılmasına ve yatırımların artmasına olanak tanır. Mülkiyet haklarının bileşenlerinden olan fikri mülkiyet haklarının korunması AR-GE temelli gelişimlere yön veren en önemli unsurlardandır. Fikri mülkiyet hakkının korunması demek, insan bilgisinin korunması ve bu bilginin ilerlemesi için güvenilir bir ortamın sağlanması demektir. Bu durum yeni teknolojilerin üretilmesine ve ilerlemesine kaynaklık eder. Bu sebeptendir ki güçlü fikri mülkiyet hakları korumasına sahip ülkeler bugün gelişmiş ülkeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada 2007-2020 yılları arasında G-8 ülkeleri ve Türkiye' de iktisadi büyüme ve fikri mülkiyet haklarının korunması arasında ilişki panel veri yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmada kullanılan modelin değişkenlerini, IPR, INVESTMENT ve RD oluşturmaktadır. Tahmin sonuçlarına göre RD değişkeni dışındaki tüm değişkenlerin etkileri beklendiği gibi pozitif yönlü gerçekleşmiştir. Elde edilen 0.86 değerindeki yüksek R2 değeri, kullanılan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama gücünün yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, fikri mülkiyet haklarında ve brüt sabit sermaye oluşumunun GSYH içindeki payında bir puanlık oransal bir iyileşme iktisadi büyüme üzerinde sırasıyla 0.29 ve 0.007 puanlık oransal bir artış gerçekleştireceği, çalışmanın sonuçları arasındadır. Çalışmanın sonucuna göre güçlendirilmiş mülkiyet hakları iktisadi büyümeyi pozitif yönde etkilemektedir. İktisadi olmayan unsurların etkisiyle ekonomik göstergeler üzerindeki etkileri küreselleşmenin de etkisiyle her geçen gün büyümekte ve derinleşmektedir. Bu sebepten ötürü ekonomiye dair politikalar geliştirilirken iktisadi ajanların karar alma süreçlerini etkileyen unsurların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Mülkiyet haklarının korunması ve güçlendirilmesi bu unsurlardan biridir. Ekonomik ilişkilerde güvenin tahsis edilmesinde önemli bir yerde bulunan mülkiyet hakları, olumlu ve istikrarlı ekonomik göstergelere ulaşmanın anahtarlarındandır. Gelişmiş ülkelerin konumlarını sürdürmeleri; gelişmekte olan ülkelere ise tüm bileşenleriyle bir bütün olarak mülkiyet haklarının korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik politikalar yapıp, kurumsal yapıları bu açıdan geliştirip sağlamlaştırması gerekmektedir. Bunu başarabilmiş ülkelerin dünya ekonomisine yön verir konumda olmaları tesadüfle açıklanamayacaktır.

Kaynakça

- ADAMS, Samuel: “Intellectual Property Rights, Political Risk and Economic Growth In Developing Countries”, *Journal of Economics and International Finance*, 1, pp. 127-134, 2009.
- AĞIR, Hüseyin; UTLU, Selen: “Ar-Ge Harcamaları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkileri: OECD Ülkeleri Örneği”, *Uluslararası 9. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri*, Saraybosna-Bosna Hersek, 2011.
- AKÇA, Kürşat: “Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı”, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı Cilt:1, 2015, s. 543-596.
- ALTIN, Onur; KAYA, A. Ayşen: “Türkiye’de Ar-Ge Harcamaları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensel İlişkinin Analizi”, *Ege Akademik Bakış*, 9(1), 2009, s. 251-259.
- ATA, Ahmet Yılmaz; ŞAHBAZ, Ahmet: “Mülkiyet Hakları İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: AB Ülkeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme”. *Sosyoekonomi Dergisi*, Yıl-Sayı: 2013-2, 2013.
- BAKIRTAŞ, Doğan: “Kurumlar, Vergi Kültürü ve Ekonomik Büyüme”, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt-Sayı: 9(1) 2016, ss. 67-87.
- BESSEN, James; MASKIN, Eric: “Sequential innovation, patents, and imitation.” *The Rand Journal of Economics*, 2009, pp. 611-635.
- GÖZLER Kemal: “Hukukun Temel Kavramları”, Ekin Kitapevi, Bursa 2008.
- HU, Albert G. Guangzhou; IVAN P. L. Png.: “Patent Rights and Economic Growth: Cross-Country Evidence”, *CELS 2009 4th Annual Conference on Empirical Legal Studies Paper*, (12 November 2009).
- IPRI: International Property Rights Index Report 2010, *Property Rights Alliance*, 2010.
- İŞBİLİR, Sevgi: “Türkiye’de Petrol Bazlı Yakıt Fiyatlarının Motor Hacimlerine Göre Binek Araç Talebine Etkisi: Panel Veri Yaklaşımı”, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Antalya, 2014.
- JANJUA, Pervez; GHULAM, Samad: “Intellectual Property Rights and Economic Growth: The Case of Middle Income Developing Countries”. *The Pakistan Development Review*, 46, 2007, 711-722.
- KAMA Özge: “Yeni Kurumsal İktisat Okulunun Temelleri”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13/2, 2011, s. 183-204.
- KARTAL, Rabia Nur: “Türkiye’de Mülkiyet Hakkı ve İhlalleri: Varlık Vergisi Örneği”, *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl: 27, Sayı:105, 2022, ss. 181-200.
- LÉGER, Andréanne: “Intellectual Property Rights in Mexico: Do They Play a Role?”, *World Development*, Vol. 33, No. 11, 2005, p. 1865-1879.
- MURRAY, Fiona; STERN, Scott: “Do Formal Intellectual Property Rights Hinder the Free Flow of Scientific Knowledge? An Empirical Test of the Anti-Commons Hypothesis”, *Journal of Economic Behavior & Organization*, 63, 2007, pp. 648-687.
- NORTH, Douglass: “Kurumlar, Kurumsal Değişim ve Ekonomik Performans”, Sabancı Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2010.

- PARK, Walter G.: “Do Intellectual Property Rights Stimulate R&D and Productivity Growth? Evidence from Cross-National and Manufacturing Industry Data, (in) Intellectual Property Rights and Innovation in the KnowledgeBased Economy”, Ed by Jon Putnam, Calgary, *University of Calgary Press*, Part. 9, p.1-50.
- PARLAKYILDIZ, Fatma Merve; GÜVEL, Enver Alper: “Fikri Mülkiyet Hakları Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: G8 Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 2015, s.75-92.
- POWELL, Benjamin: (2002). Private Property Rights, Economic Freedom, and Well Being. Mercatus Center, *George Mason University Working Paper* 19, 1-17.
- QIAN, Yi: “Do National Patent Laws Stimulate Domestic Innovation in a Global Patenting Environment? A CrossCountry Analysis of Pharmaceutical Patent Protection, 1978-2002”, *Review of Economics and Statistics*, Vol. 89, 2007, No. 3.
- SAKAKIBARA, Mariko; BRANSTETTER, Lee: “Do Stronger Patents Induce More Innovation? Evidence From The 1988 Japanese Patent Law Reform”, NBER Working Paper Series, 1999, No.7066.
- SAMİMİ, Ahmad Jafari; ALERASOUL, S. Alireza: “R-D and Economic Growth: New Evidence from Some Developing Countries”, *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 3 (4), 2009, 3464-3469.
- SATTAR, Abdul; MAHMOOD, Tariq: “Intellectual property rights and economic growth: Evidences from high, middle and low income countries”, *Pakistan Economic and Social Review*, 49 (2), 2011, 163-186.
- SWILAM, Yasmine: “The potential of intellectual property rights for economic development a case study on India”, *Lund University School of Economics and Management*, Master Thesis, June, Sweden 2017.
- ŞİMŞEK, Suat: “Mülkiyet Hakkının Kapsamı, Sınırlandırma Karşılaştırmalı Bir Analiz Nedenleri ve Şartları Açısından 1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”, *TBB Dergisi* (91), 2010.
- TABACHNICK, B. G.; FIDELL, L. S.: *Using multivariate statistics*. Boston, Pearson, 2013.
- UZUN, Meral: “Mülkiyet Hakları ve Ekonomik Gelişme”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(1), 2009, 291-308.
- YERDELEN, Tatoğlu, Ferda: *İleri Panel Veri Analizi*. Beta Yayınevi, 2018.
- YUEH, Linda: “Patent Laws and Innovation in China”.*International Review of Law and Economics*, Vol. 29, 2009, p. 304-313.

Extended Abstract

The Relationship Between Intellectual Property And Economic Growth: A Study On G-8 Countries And Turkiye

Achieving and maintaining economic growth is one of the most basic economic goals of all countries. The concept of economic growth has been studied from different angles in each economic school. Economic growth, which was initially characterized as an increase in the level of production, has acquired a different dimension in terms of concept due to the impact of globalization. Previously, only basic economic indicators were used to measure economic growth, but over time, the reliability and adequacy of these results have become questionable. Nowadays, non-economic elements such as corporate structures of countries and democracy indicators have also been added to economic growth indicators. These elements have quite significant effects on economic growth.

In this study, the effect of intellectual property rights protection, which is a component of property rights, which is one of the most important elements of the corporate structure, on economic growth was investigated. For this purpose, the per capita GDP of the G-8 countries and Turkiye for the years 2007-2020, the intellectual property rights index, the percentage change in gross fixed capital investments and the share of R&D expenditures in GDP were estimated by panel data analysis. Determining which model is the most suitable model in the research process is determined by specification tests. It was decided that the appropriate estimation method was a random effect model for the model. Whether the model have standard errors such as autocorrelation, heteroscedasticity, and cross-sectional dependence have been examined with the help of diagnostic tests and it has been determined that the model have all three problems. In order to avoid inconsistent results, model estimations were made with the Driscoll-Kraay estimator, which provides effective estimation under these standard errors. According to the forecast results, intellectual property rights protection positively affects economic growth in all the studied countries. Accordingly, a one-point proportional increase/strengthening in intellectual property rights will provide a 0.29 point proportional increase in economic growth. One of the common features of economically developed countries is that they have strong property rights. That is why intellectual property rights today are one of the locomotives of economic growth. According to the conclusion of the study, countries that want to achieve economic growth should focus on policies aimed at strengthening property rights protection.

